

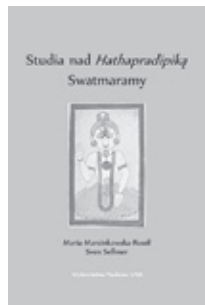

Hathapradipika

Przeł., wstęp i oprac. Maria Marcinkowska-Rosół i Sven Sellmer.
Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
2018, 213 s. [zawiera bibliografię, 5 apendyksów, indeks],
ISBN 978-83-232-3407-4 [twarda okładka]

Maria Marcinkowska-Rosół i Sven Sellmer, *Studia nad Hathapradipiką Swatmaramy*

Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
2019, 238 s. [zawiera bibliografię, indeks],
ISBN 978-83-232-3452-4 [twarda okładka]

Oba recenzowane tomy, stanowiące imponujący rezultat wieloletniej pracy dwojga autorów – Marii Marcinkowskiej-Rosół i Svena Sellmera, bez wątpienia zasługują na gorącą rekomendację. Polscy badacze oraz studenci myśli i kultury indyjskiej doczekali się wreszcie znakomitego przekładu *Hathapradipiki*, czyli dosłownie „lampy hathy”, tekstu datowanego na XV wiek. Przekład uzu-

pełniony został pomocnym w lekturze instrumentarium historyczno-filologicznym, obejmującym analityczny wykaz treści, pięć apendyksów, a także bardzo przydatny indeks rzeczy oraz postaci historycznych i mitycznych. Poprzedzając sam przekład *Wprowadzenie* zawiera szczegółowe komentarze Marcinkowskiej-Rosół i Sellmera dotyczące treści i formy dzieła. Pozwalają one czytelnikowi nie tylko zyskać lepszą orientację w strukturze *Hathapradipiki*, ale także zrozumieć związki łączące hathajogę z tradycją jogi klasycznej, tzw. radżajogi, skodyfikowanej przez Patańdzalego w *Jogasutrach* (ok. IV wieku). Jak dowiadujemy

się z tekstu Swatmaramy, obie formy jogi są komplementarne — hathajoga nie realizuje się bez radżajogi i *vice versa*, a zatem do wyzwolenia doprowadzić może jogina praktykowanie równoległe obu ścieżek.

W ręce czytelników trafia także autorska monografia pt. *Studia nad Hathapradipiką Swatmaramy* przygotowana przez tę samą parę znakomitych filologów klasycznych, a zarazem znawców sanskrytu i filozofii indyjskiej. Znalazły się w niej komentarze do poszczególnych strof zawartych w czterech rozdziałach traktatu Swatmaramy, w tym objaśnienie kluczowych aspektów hathajogicznej anatomii ezoterycznej, jak również: zwięzła charakterystyka tantrycznych praktyk, między innymi mudry wadźroli polegającej na kontroli nasienia, ćwiczenia rozpuszczania umysłu poprzez kontemplację dźwięku, a także koncepcja łączenia tchnień życiowych — prany i apany.

Stosując kryterium obecności w tekście *Hathapradipiki* opisów praktyk asan, pranajam, mudr i kontemplacji wewnętrznego dźwięku, autorzy opracowania wskazali na dziesięć dzieł poprzedzających powstanie dzieła Swatmaramy, które przypuszczalnie stanowiły dla niego inspirację przy redagowaniu własnej kompilacji nauk hathajogicznych. Lista tekstów powstałych przed *Hathapradipiką* podana przez Marcinkowską-Rosół i Sellmera różni się nieco od listy wczesno-hathajogicznych tekstów wymienianych przez innych współczesnych badaczy tej tradycji, a mianowicie Jasona Bircha i Jamesa Mallinsona. Na przykładzie tego komentarza, a także wielu innych, przekonujemy się, iż autorzy recenzowanych tomów dołożyli starań, aby czytelnik mógł zapoznać się nie tylko z odnośnikami do klasycznych opracowań tradycji hathajogi, ale też z publikacjami z ostatnich lat, a nawet z pracami jeszcze niewydanymi drukiem, które mają istotny związek z omawianą tematyką.

Zarówno sam przekład, jak i opracowanie stanowią cenne kompendium wiedzy o najważniejszym z traktatów poświęconych hathajodze, czyli praktyce wyzwalającej z cierpienia i będącej podporą wszelkich form jogi. To lektura obowiązkowa nie tylko dla indologów, ale i szerszego grona osób zainteresowanych praktyką i teorią jogi, jej historią oraz szeroko pojętą religijno-filozoficzną tradycją Indii. Wielu rodzimych adeptów współczesnej jogi posturalnej, których grono stale rośnie, z pewnością ucieszy fakt, iż słynne dzieło poświęcone zgłębianej przez nich praktyce jest wreszcie dostępne w języku polskim.

Marzenna JAKUBCZAK*

* Dr hab., prof. nadzwyczajny UP, Instytut Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. E-mail: marzenna.jakubczak@up.krakow.pl.